***Keywords:*** *decentralization; resilience of territorial communities; institutional, financial, social resilience; trust; national unity; rollback of decentralization.*

**https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series22.2025.37.07**
**УДК 352.07:355.01**

**Вячеслав Бараболя,**
*аспірант кафедри політичних наук*
*Навчально-наукового інституту права та політології,*
*Український державний університет імені Михайла Драгоманова*
*ORCID: https://orcid.org/0009-0006-9348-4922; e-mail: b.slava79@ukr.net*

# КОМУНІКАЦІЯ МІЖ ВЛАДОЮ ТА ГРОМАДОЮ В ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ, ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ІНСТИТУЦІЙНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

*У статті розглядається проблема комунікації між владними структурами та громадськістю в умовах сучасної України, зокрема в контексті демократичного розвитку, гібридної війни та децентралізації. Акцент зроблено на потребі налагодження сталого партнерства між державою та громадянським суспільством як передумови формування ефективного місцевого самоврядування. Визначено, що сучасні виклики потребують трансформації традиційної моделі взаємодії влади з громадянами – від вертикалі «панування – підпорядкування» до горизонталі «партнерство – співпраця». Зазначено, що в основі нової моделі має стати партиципаторний підхід, який забезпечує активну участь громадян у прийнятті рішень на місцевому та національному рівнях. У статті запропоновано конкретні рекомендації щодо удосконалення механізмів комунікації між владою та громадянами. Серед них: запровадження інструментів електронної демократії, створення громадських рад, розвиток інститутів громадської участі, цифровізація публічних сервісів, посилення правових гарантій прозорості. Особлива увага приділена ролі освіти та цифрових технологій як чинників зміцнення демократичної культури й формування компетентного громадянського суспільства. Запропоновано створення місцевих центрів громадської участі як практичного інструменту посередництва між громадою та владою. Узагальнено, що ефективна комунікація між владою та громадськістю є визначальним фактором демократичної стабільності та сталого розвитку громади. Комплексний підхід, який охоплює правові, інституційні, освітні й технологічні зміни, здатен сформувати зрілу систему управління, в якій інтереси громадян стають фундаментом публічної політики.*

***Ключові слова:*** *комунікація, громадськість, місцеве самоврядування, громадянське суспільство, партиципація, децентралізація, електронна демократія, публічне управління, прозорість влади, демократична участь.*

**Вступ.** У сучасних умовах демократизації суспільства та децентралізації влади особливого значення набуває ефективна комунікація в межах територіальних громад. Саме завдяки налагодженому діалогу між органами місцевого самоврядування та мешканцями громади стає можливою реалізація принципів відкритості, прозорості й участі громадян у прийнятті управлінських рішень. Комунікація в громаді перетворюється на інструмент не тільки інформування, а й активного залучення мешканців до процесів управління на місцевому рівні.

Формування ефективної комунікаційної системи в громаді зумовлюється низкою структурних чинників – організаційної будови органів місцевого самоврядування, правового статусу представницьких і виконавчих органів, депутатського корпусу, а також від функціонування органів самоорганізації населення. Усі ці елементи створюють взаємопов’язану мережу, яка забезпечує горизонтальну та вертикальну взаємодію між владою і громадянами.

Водночас на якість комунікації впливають низка зовнішніх і внутрішніх чинників, зокрема інформаційна відкритість влади, наявність ресурсів, рівень цифровізації, правова грамотність населення, а також соціальна згуртованість громади. Не менш важливою є

здатність влади адаптуватися до нових викликів, зокрема в умовах гібридних загроз, змін інформаційного середовища та зростаючих очікувань громадян.

У цьому контексті дослідження зосереджується на структурних, правових та інституційних аспектах публічної комунікації в територіальних громадах України, з урахуванням впливу децентралізаційних процесів і безпекової ситуації. Такий підхід дозволяє окреслити базові умови, обмеження та потенціал ефективної взаємодії між владою та громадою в сучасних умовах.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** У сучасній науковій літературі значну увагу приділено дослідженню механізмів комунікації між органами самоорганізації населення, органами місцевого самоврядування та інститутами громадянського суспільства. Праці Н. Мішиної [2008, с. 239-244], А. Кожиної [2015], О. Мошак [2016, с. 74], Н. Пелівановой [2025], С. Штурхецького [2011, с. 10-35], І. Шпекторенко [2024, с. 6-31] та ін. присвячені аналізу структурно-функціональних аспектів такої взаємодії, особливостям нормативно-правового забезпечення, а також ефективним комунікативним моделям у практиці функціонування територіальних громад. Дослідники підкреслюють необхідність посилення горизонтальних зв'язків у громаді, що сприяє формуванню довіри, соціальної згуртованості та активізації громадянської участі на місцевому рівні.

У працях Я. Жовнірчика та В. Квасюк [2020, с. 105-113] наголошується на важливості забезпечення зворотного зв'язку між громадянами та владою, зокрема через електронні інструменти участі. О. Вольська акцентує на інституційному забезпеченні комунікаційної політики відповідно до європейських стандартів [2024, 23-29]. А. Лелеченко, О. Васильєва, В. Куйбіда та А. Ткачук комплексно представили концептуальні засади децентралізації в Україні та визначили її правові орієнтири та стратегічні реформування цілей місцевого самоврядування відповідно до європейських стандартів [2017, с. 61-78].

У роботі Дж. Сантуччі було проаналізовано концептуальні підходи до розвитку політичної участі в умовах кризи представницької демократії. Зокрема, автор розглядає ідеї Дж. Фішкіна щодо «деліберативних опитувань» як інструменту поглиблення громадянської участі через поєднання репрезентативності й обґрунтованої дискусії. Також наводиться позиція М. Гейла, який акцентує увагу на політичних інноваціях як засобі подолання комунікаційного розриву між владою та суспільством. Таким чином, у праці Дж. Сантуччі демонструється, що сучасні механізми деліберативної демократії розглядаються не лише як теоретичні моделі, а як практичні інструменти оновлення демократичного врядування [Santucci, 2021, с. 596-599].

Водночас у науковій літературі недостатньо розкрито, як адаптуються комунікаційні практики до умов гібридної війни, обмежених ресурсів і кризової мобілізації в громадах. Залишаються недослідженими особливості електронної участі в малих та віддалених громадах, а також вплив воєнного стану на сталість зворотного зв'язку між владою і громадянами. Саме ці прогалини зумовили потребу в комплексному аналізі сучасних механізмів комунікації в територіальних громадах України.

**Метою статті** є комплексний аналіз комунікаційних процесів між органами місцевого самоврядування та громадянами в умовах децентралізації, гібридної війни та соціальної нестабільності, а також виявлення інституційних механізмів забезпечення ефективної взаємодії в територіальних громадах України. **Завданнями дослідження** є виявлення основних викликів для комунікації між владою та громадою в умовах децентралізації та війни, аналіз чинників, що впливають на ефективність взаємодії, а також визначення ролі громадянського суспільства у формуванні сталих комунікаційних практик.

**Методологічну основу** дослідження складають системний, інституційний та порівняльний підходи. Системний підхід дозволяє розглядати комунікацію між владою та громадою як складну взаємодію політичних, адміністративних і соціальних елементів. Інституційний підхід забезпечив аналіз нормативно-правового забезпечення публічної

комунікації та ролі органів місцевого самоврядування як інституційних суб'єктів цього процесу. Порівняльний підхід застосовувався для зіставлення різних моделей взаємодії в українських територіальних громадах, з урахуванням умов гібридної війни та децентралізації. Теоретичне узагальнення здійснювалося на основі аналізу наукової літератури, офіційних документів, публічних заяв і нормативно-правових актів. У процесі дослідження опрацьовано положення чинного законодавства, типові статути територіальних громад, звіти виконавчих органів, а також програмні документи щодо реалізації цифрової трансформації місцевого самоврядування.

**Результати та дискусії.** Територіальна громада – базова ланка місцевого самоврядування, яка одночасно виступає як соціальна спільнота і як організаційна форма реалізації місцевої демократії. Відповідно до чинного законодавства України, територіальна громада – це жителі села, селища або міста, а також добровільне об'єднання жителів кількох населених пунктів, які мають спільні інтереси та утворили громаду для вирішення питань місцевого значення (ст. 1 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [Закон України Про місцеве самоврядування в Україні, 1997]. Для свого розвитку громада використовує різноманітні ресурси – людські, фінансові, природні, інфраструктурні та культурні. Найважливішим ресурсом залишається її населення, проте традиційно в дослідженнях акцент робиться переважно на матеріальних і фінансових можливостях.

Передусім фінансові ресурси – податкові надходження, доходи від оренди комунального майна, рентні платежі за користування природними ресурсами, трансферти з державного та обласного бюджетів, вартість міжнародної технічної допомоги тощо. В окремих випадках значну роль можуть відігравати й корисні копалини – незалежно від їх статусу (загальнодержавного чи місцевого значення), громади отримують рентні платежі або орендну плату. Водночас варто врахувати, що добування таких ресурсів може спричинити негативні екологічні наслідки, які не завжди компенсують відповідні інвестиції в якість життя мешканців, що відтак не зупиняє процеси демографічного спаду.

До додаткових (непрямих) ресурсів громади слід зарахувати об'єкти історико-культурної спадщини, туристичну привабливість, місцеві ремесла, традиції, гастрономічні особливості, локальні бренди тощо. Сукупність цих чинників формує основу для стратегічного планування розвитку громади, посилюючи її самобутність і конкурентоспроможність.

Поняття громади як самоврядної одиниці має глибоке історичне коріння в українській політичній та соціальній традиції. Ці процеси посилювалися протягом XVII–XIX століть, коли громади дедалі більше функціонували як самостійні соціально-економічні осередки. Протягом історії громада в Україні виконувала комплекс життєво-важливих функцій: правову (забезпечення порядку на своїй території), безпекову, економічну, соціального захисту, а також культурно-просвітницьку. Економічна функція включала володіння маєтками, польовою власністю (землі, сінокоси, пасовища, ліси, водними об'єктами) та об'єктами громадського користування (громадські хати, школи, шпихліри, млини тощо). Прибутки від цих об'єктів спрямовані на потреби в усій громаді [Хома, 2017, с. 67-163].

Еволюція громади як суспільного явища тривала століттями, адаптуючись до політичних та соціально-економічних умов. Вона завжди залишалася важливою частиною українського соціуму, незважаючи на зміну форм державного устрою. Сучасні громади перетворилися на повноцінні осередки місцевого самоврядування, наділені повноваженнями та ресурсами – результат реформи децентралізації, яка почалася в Україні у 2014 році. Ця реформа стала відповіддю на виклики централізованої моделі управління, що стимулювала розвиток території [Головчук, 2024, с. 54-55].

У межах децентралізації громади отримали ширші повноваження в управлінні фінансами, освітою, охороною здоров'я, соціальною сферою та інфраструктурою. До реформи існувало понад 11500 громад, більшість з яких були занадто малими для

ефективного управління. Централізація призвела до недофінансування та занепаду сільських територій.

Запровадження добровільного об'єднання громад дозволило створити сприятливіші адміністративні одиниці – об'єднані територіальні громади. Об'єднання забезпечило концентрацію ресурсів, покращення інфраструктури та управлінських процесів, при цьому зберігши принцип добровільності.

Запровадження децентралізації в Україні стало вирішальним кроком до посилення місцевого самоврядування. Після створення об'єднаних територіальних громад постала потреба в ефективній комунікації між владою, жителями та державними структурами, а також у сталих механізмах участі громадян в управлінні. Громадяни отримали реальні важелі впливу через вибори, громадське слухання, консультації та збори, що забезпечує як контроль за владою, так і формування місцевої політики. Сучасна громада – це не лише адміністративна одиниця, а й спільнота громадян зі спільними інтересами та визначеним правовим статусом.

Організаційна структура місцевого самоврядування охоплює ради (сільські, селищні, міські), їх виконавчі органи, а також районні та обласні ради. Громади мають право створювати бюджети, здійснювати господарську діяльність, брати участь у цивільно-правових відносинах та отримувати доходи. Громади можуть володіти комунальним майном, залучати кредити, створювати фінансові установи, а також бути суб'єктами підприємницької діяльності. Майно громади є колективною власністю та може використовуватися на правах оперативного управління або оренди. Об'єкти громадського користування не підлягають приватизації.

Таким чином, фінансова децентралізація є важливою умовою розвитку ефективних комунікаційних механізмів у територіальних громадах. Саме до власних ресурсів, право на управління майном і можливість формувати політику розвитку створюють реальну основу для діалогу між владою та громадянами, формуючи середовище доступу до відповідального та прозорого управління.

Структура управління в територіальній громаді впливає на ефективність внутрішньої комунікації, формування довіри та забезпечення участі жителів у місцевому самоврядуванні.

Органами управління територіальної громади є:

−місцева рада (сільська, селищна або міська – залежно від адміністративного статусу центру громади);

−виконавчі органи ради, зокрема виконавчий комітет, як орган загальної юрисдикції;

−голова громади (сільський, селищний або міський);

−старости у відповідних старостинських округах [Сердюк, 2024, с. 20-25].

Голова громади виконує не лише політичну, а й виконавчу функцію, керуючи виконавчими органами ради. У великих громадах можуть створюватися додаткові виконавчі структури зі статусом юридичної особи.

Старости представляють інтереси віддалених населених пунктів. Спочатку їх планувалося обирати на місцях, проте зміни до законодавства трансформували їх у представників голови громади, що зменшило рівень горизонтальної комунікації.

Конституція України (ст. 140) гарантує право громади самостійно вирішувати місцеві питання. Закон «Про місцеве самоврядування» деталізує механізми участі громадян, зокрема через:

−місцеві референдуми, рішення, які є обов'язковими для виконання;

−загальні збори громадян – форма колективного обговорення;

−ініціативи та громадські слухання – інструменти взаємодії з владою.

Ефективна комунікація в громаді залежить від прозорості управління та участі громадян у формуванні політики. Для цього необхідно активізувати роз'яснювальну роботу та створити умови для партисипативного управління.

Разом з формами прямої демократії, місцевого самоврядування здійснюється через представницькі органи влади – сільської, селищної та міської ради. Відповідно до чинного законодавства ці депутати обираються на основі загального, рівного і прямого виборчого права строком на чотири роки шляхом таємного голосування. Рада є головним представницьким органом територіальної громади, який визначає повноваження в її інтересах відповідно до Конституції України та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні». Згідно зі ст. 26 цього Закону, визначеного виключну компетенцію місцевих рад, яка охоплює сферу життєдіяльності громади: затвердження програми соціально-економічного розвитку, бюджету, встановлення місцевих податків і зборів, вирішення питань комунальної власності тощо [Закон України Про місцеве самоврядування в Україні, 1997].

Основною організаційною формою діяльності ради є сесія, що складається з пленарних засідань та роботи постійних комісій. Сесії скликаються не рідше ніж раз на квартал і вважаються правомірними за участі більш ніж половини депутатів. Функціонування територіальних громад передбачає можливість участі громадян у вирішенні місцевих питань, як безпосередньо, так і через представницькі органи. Ефективність цієї участі залежить від активності громадського суспільства, інформаційного забезпечення та чітких процедур у статуті громади.

Місцеві ради працюють за визначеними процедурами, що забезпечують відкритість і підзвітність у прийнятті рішень. Пропозиції до порядку денного сесії можуть ініціювати сільські, селищні, міські голови, депутати та виконкоми. Організація сесійної процедури і ухвалення рішень регулюються регламентом ради.

Постійні комісії ради приймають рішення, аналізують стан справ у громадах і здійснюють контроль. Вони розглядають проєкти програм, бюджету, кандидатури на обрання, проводять моніторинг діяльності підзвітних органів та підприємств і можуть ініціювати перевірки, подаючи рекомендації. Організація діяльності комісії забезпечується її головою, який скликає засідання, координує роботу та представляє комісію у взаєминах із іншими органами влади і громадськості. Засідання комісії є правомірним при участі не менше половини її складу. За результатами роботи комісія ухвалює висновки та рекомендації, які є обов’язковими для розгляду відповідними органами та установами. Для покращення якості рішень комісії можуть створювати тимчасові робочі групи із залученням профільних фахівців і активних членів громади. Питання, що стосуються кількох комісій, розглядаються спільно. Рішення про створення тимчасових контрольних комісій приймається при підтримці не менше третини депутатів. Такі комісії, як правило, працюють закрито, і їх повноваження припиняються після ухвалення остаточного рішення радою або припинення її повноважень.

Депутат місцевої ради представляє інтереси громади, бере участь у роботі ради та її органів, несе обов’язки перед виборцями і повинен виконувати їх доручення. Кожен депутат, окрім секретаря ради, має бути членом однієї з постійних комісій. Депутати звільняються від трудових обов'язків під час виконання своїх депутатських функцій з компенсацією заробітку та витрат за рахунок коштів місцевого бюджету. Депутат має право голосу на сесіях та в засіданнях комісій, до яких входять. Він також може звертатися з депутатськими запитами до посадових осіб і керівників органів, установ та підприємств громади. Запити повинні бути розглянуті в установлені строки.

Місцеве самоврядування розвивається через представницькі органи (ради), виконавчі органи (виконкоми) та контрольні органи (постійні та тимчасові комісії). Депутати забезпечують зв'язок між громадою та владою, виконуючи функції представництва та контролю.

Виконавчий комітет місцевої ради є ключовим органом виконавчої влади на місцевому рівні, підконтрольним раді та органам виконавчої влади. Його основні функції включають

розгляд місцевих програм, бюджетів, координацію діяльності підпорядкованих структур та заслуховування звітів керівників комунальних підприємств. Виконком проводить засідання не рідше одного разу на місяць [Закон України Про місцеве самоврядування в Україні, 1997].

Основною організаційною формою діяльності виконавчого комітету є засідання, яке скликається не рідше одного разу на місяць за умови присутності більшості його складу. У малочисельних громадах, зокрема у селах до 500 осіб, може бути прийнято рішення про нестворення виконавчого органу, і в такому випадку функції виконкому виконує сільський голова. Сільські, селищні та міські ради можуть створювати відділи, управління та інші органи, підзвітні ради та виконкому, з призначенням керівників за розпорядженням голови. Правовий статус таких органів затверджується радою.

Органи самоорганізації населення, як-от будинкові, вуличні чи квартальні комітети, можуть створюватися з ініціативи мешканців та розподілятися частиною повноважень ради для місцевого управління. Місцеві органи можуть об'єднуватися в асоціації для координації зусиль та захисту прав громади, але не можуть передавати своє повноваження таким асоціаціям.

Матеріальне та фінансове забезпечення територіальних громад включає комунальне майно, доходи місцевих бюджетів, землю та природні ресурси. Представницький орган громади має право ухвалити статут, який регулює особливості управління громадою. Система виконавчих органів, разом із правовим статусом та ресурсами, забезпечує ефективне місцеве самоврядування, яке відповідає сучасним викликам.

Відповідно до Конституції України (ст. 7) та Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (ст. 71), держава гарантує територіальній громаді право самостійно реалізовувати свої повноваження. Органи виконавчої влади та їх посадові особи не мають права втручатися в законну діяльність органів і посадових осіб місцевого самоврядування, а також вирішувати питання, що належать до їхньої компетенції, за фактом делегування відповідних повноважень або у випадку, визначених законом [Закон України Про місцеве самоврядування в Україні, 1997].

Місцева державна адміністрація зобов'язана повідомляти органи місцевого самоврядування про питання, які зачіпають інтереси громадян. Останні мають право звертатися до суду, щоб визнати незаконними акти виконавчої влади або рішення, що обмежують права громади чи повноваження органів місцевого самоврядування. Територіальна громада забезпечує реалізацію соціально-економічних прав громадян і є важливим стабілізатором соціально-економічного та політичного устрою країни. Однак її економічна діяльність потребує подальшого розвитку та нормативного регулювання.

Особливо важливу роль відіграє інформаційна політика, оскільки між відкритістю влади та довірою до неї існує пряма залежність, що вимагає системної інформаційної діяльності з боку місцевих органів влади.

Поняття «інформаційна політика» вживається тут як мистецтво управління та цілеспрямованої діяльності. Це – процес організованого інформування як жителів громади, так і зовнішньої аудиторії (зокрема представників інших громад) про діяльність органів місцевої влади. Формування довіри громадян до влади неможливе без прозорості в прийнятих рішеннях, без регулярного інформування про поточну ситуацію та плани на майбутнє. Саме ці чинники є запорукою стабільності, передбачуваності й впевненості мешканців громади у своїх відносинах із владою [Вольська, 2024, с. 21-34; Жовнірчик, 2020, с. 105-113].

Хоч значення належного інформування громади є вже загальновизнаним, слід виокремити ключові причини, з яких воно є особливо важливим саме на рівнях місцевого самоврядування [Мунько, 2024, с. 1-6]. Це, зокрема, забезпечити участь громадян у прийнятті рішень, запобігання корупції, посилення легітимності влади та сприяння соціальній згуртованості.

Законодавство України прямо зобов'язує органи місцевого самоврядування інформувати населення про свою діяльність. Так, ст. 34 Конституції України гарантує кожному право вільно збирати, зберігати, використовувати й розширювати інформацію будь-яким способом. Ефективність та якість взаємодії між владою та громадою значною мірою залежать від низки чинників: законодавчої бази, рівня автономії місцевого самоврядування, професійної спроможності громадських організацій, соціально-економічних умов, а також управлінської культури та особистої відповідальності керівників. Такий підхід не тільки підвищує ефективність прийняття рішень, але й зміцнює довіру громадян до влади, формує сталість комунікації та сприяє зростанню соціального капіталу. Однак існують складності, що стримують ефективну взаємодію, зокрема закритість і недостатня прозорість комунікацій. Незважаючи на нормативну базу, громадяни часто стикаються з обмеженим доступом до інформації, низьким рівнем відповідей на звернення та відсутністю зворотного зв'язку. Низький рівень використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій також є проблемою. Традиційна модель інформування через друковану пресу не забезпечує належного зворотного зв'язку та участі мешканців. Це організаційні та технічні труднощі, зокрема обмежений кадровий потенціал у сфері комунікацій та недостатній розвиток цифрової інфраструктури.

Цифрові платформи можуть стати ефективним інструментом для двостороннього діалогу. Офіційні веб-ресурси мають бути інтерактивними, включати онлайн-опитування, звернення та публікації звітів і результатів громадського слухання. Вдосконалення комунікації в громадах потребує подолання бар'єрів інформаційної закритості та активного впровадження цифрових інструментів. Це забезпечить розвиток довіри, підвищить участь громадян у прийнятті рішень і сприятиме формуванню демократичної культури. Однак обмежене використання інформаційних каналів, зокрема низька публічна присутність депутатів місцевих рад у медіапросторі, залишається проблемою. Основні публікації стосуються лише урочистих заходів чи комунальних питань, у той час як питання прозорості та звітності залишаються мало висвітленими.

Щодо правової відповідальності, механізми контролю за діяльністю місцевих органів є недостатніми. Інститут місцевого референдуму є неефективним, а розгляд скарги на дії посадовців можливий лише через суд, який забирає багато часу. Це призводить до безвідповідальності органів місцевого самоврядування і зниження активності громадян.

У той же час громадські ради, за умови конструктивної взаємодії між органами влади та інститутами громадянського суспільства, демонструють потенціал до ефективної взаємодії. Так, прикладом результативної діяльності є ініціативи Громадської ради при Вінницькій обласній військовій адміністрації, яка у 2023 році організувала форум з питань соціального партнерства та залучила фінансову підтримку донорських організацій для реалізації проєктів у сфері соціального захисту, зокрема підтримки ВПО та ветеранів. Також низка громадських рад – наприклад, у Дніпропетровській, Чернівецькій, Тернопільській області – ініціювали обговорення змін до місцевих стратегій розвитку, модернізації освітніх та медичних послуг, що сприяло зменшенню напруги в громадах [Блінов, 2024, с. 33-44; Блінов, 2024, с. 21-34].

Основні принципи цієї реформи – посилення участі громадян у місцевому управлінні, впровадження механізмів прямої демократії, забезпечення прозорості та підзвітності. У 2021-2024 роках було ухвалено низку змін до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», які розширили інструменти місцевої демократії – електронні петиції, громадське слухання, консультації з громадськістю. Проте їх реалізація у багатьох громадах залишається фрагментарною, а участь громадян – переважно символічною.

Таким чином, стан формування та використання інформаційно-комунікаційних ресурсів органів місцевого самоврядування демонструє певні позитивні зрушення. Проте на

практиці досі зберігаються елементи архаїчної управлінської культури – закритість, відсутність якісного зворотного зв'язку, небажання залучати громаду до прийняття рішень.

З метою подолання вищезгаданих проблем та вдосконалення комунікаційної стратегії на місцевому рівні варто запровадити такі заходи:

−Законодавчо врегулювати створення громадських рад при органах місцевого самоврядування з визначенням їх функцій та гарантій участі в процесі прийняття рішень.

−Внести зміни до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні» [Закон України Про місцеве самоврядування в Україні, 1997], «Про місцеві державні адміністрації» [Закон України Про місцеві державні адміністрації Україні, 1999], «Про статус депутатів місцевих рад» [Закон України Про статус депутатів місцевих рад, 2002] з наданням підсилення інструментів громадського контролю та забезпечення роботи місцевих органів.

−Удосконалювати вимоги щодо оприлюднення інформації, зокрема, затвердити оновлений законопроєкт щодо обов'язковості публікації рішень органів місцевого самоврядування у визначені строки, з архівним збереженням документів.

−Підвищити відповідальність посадових осіб за систематичне оновлення офіційних сайтів громад і прозорість діяльності органів влади.

−Створити умови для інтерактивної взаємодії з громадянами (впровадження чат-ботів, відкритих форумів, онлайн-приймання для зворотного зв'язку).

−Прискорити впровадження внутрішніх цифрових платформ і електронного документообігу в органах місцевого самоврядування.

−Оновити освітні програми для спеціалістів у сфері державного управління, менеджменту та соціальної роботи, що інтегрують сучасні курси з діджитал-комунікацій, відкритих даних, кібербезпеки, інструментів онлайн-взаємодії з громадськістю.

Проблема ефективної взаємодії між владними структурами та громадянським суспільством залишається ключовою для забезпечення сталого демократичного розвитку України. Така взаємодія повинна бути не формальною, а змістовною, заснованою на реальному партнерстві, взаємній довірі, а також готовності обох сторін долучатися до спільного вирішення проблеми. Основою до цього слугує положення Конституції України про те, що Україна є демократичною, соціальною та правовою державою. Саме ці принципи вимагають від органів державної влади відкритості, прозорості, а від громадянського суспільства – відповідальності, самоорганізації та конструктивної участі в суспільному житті [Коліушко, 2023].

Ефективна комунікація між владою та громадськістю можлива лише за умов впровадження механізмів постійного зворотного зв'язку. Водночас важливо не обмежувати інструментами формального залучення, а сприяти активному аналізу суспільних проблем і спільному пошуку рішень, що є ключем до справжньої партисипативної демократії.

Для підвищення рівня участі громадян у місцевому самоврядуванні необхідно запровадити інституційні зміни. Освіта та підвищення кваліфікації є критичними умовами для формування сприятливої системи діалогу між владою і громадськістю. Необхідно переглянути програми навчання державних службовців, включивши модулі з публічних комунікацій, медіаграмотності, основ цифрової демократії. Водночас, доцільно розвивати громадську освіту для населення, зокрема молоді, стимулюючи розвиток навичок самоуправління та активної участі в житті громади.

Інформаційні технології мають стати основою сучасної моделі взаємодії між владою та громадянами. Важливо забезпечити розвиток електронних сервісів у громадах, розширити функціональність національних місцевих порталів, удосконалити механізми доступу до публічної інформації. Особливої уваги вимагає створення платформи аналітики та візуалізації даних, що дозволить громадянам краще розуміти логіку управлінських рішень і забезпечувати ефективний контроль.

Для подолання бар'єрів у комунікації між владою та громадянами доцільно створювати центри громадської участі, які функціонують як посередники між населенням і органами влади. Такі центри можуть об'єднувати функції консультаційного супроводу, моніторингу рішень влади, підготовки проектів громадських ініціатив, освітніх заходів. Їх діяльність має бути підкріплена ресурсами як з місцевого, так і з державного бюджету, а також підтримуватися за рахунок грантових програм.

Станом на 2025 рік територіальні громади виступають не лише адміністративними утвореннями, а й платформами для розвитку громадянського суспільства. Вони забезпечують горизонтальну взаємодію між мешканцями та органами місцевого самоврядування, сприяючи підвищенню рівня демократичної участі населення. На самому рівні громада реалізує ідею місцевого управління, де громадяни мають можливість впливати на розподіл бюджетних ресурсів, ухвалення рішень і пріоритетів місцевого розвитку.

Територіальні громади є ключовими агентами демократизації, стабілізації та модернізації України в умовах як мирного будівництва, так і гібридних викликів сучасності. Саме в кризових умовах максимально проявляється значення локального лідерства, комунікаційної відкритості та довіри, що стає основою соціальної згуртованості та демократичного поступу.

**Висновки.** У межах статті реалізовано завдання з аналізу інституційної структури місцевого самоврядування, окреслено чинники, що впливають на ефективність публічної комунікації, здійснено узагальнення практик громадської участі в умовах децентралізації та гібридної війни.

Комунікація в територіальних громадах є одним із найважливіших аспектів розвитку місцевого самоврядування та демократичних процесів. Сучасні тенденції в Україні демонструють поступове покращення взаємодії між органами місцевої влади та громадськістю, зокрема через використання засобів електронного урядування, цифрової демократії та інструментів участі громадян у прийнятті рішень.

Однак досягнення ефективної комунікації на всій території держави має низку викликів, серед яких – недостатня правова регламентація комунікаційних процесів, фрагментарність цифрової інфраструктури, а також серйозні обмеження в доступі до новітніх технологій на тимчасово окупованих, прифронтових і деокупованих територіях. Ці регіони особливо вразливі в умовах війни, що ускладнює організацію відкритої та безпечної комунікації з громадянами.

Другим важливим чинником є активізація ролі громадянського суспільства в процесі прийняття рішень на місцевому рівні. Партнерство між владою та громадою має базуватися не лише на формальних процедурах, а й на взаємній довірі, прозорості та співвідповідальності. Поглиблене залучення громадян до обговорення стратегічних питань розвитку сприяє укріпленню демократичної культури в громадах.

Успіх комунікації між владою та громадянським суспільством великою мірою залежить від здатності держави забезпечити стійкі, доступні та безпечні канали взаємодії, а також від готовності самих громадян до конструктивної участі. Умови воєнного стану лише підсилили потребу в надійній комунікаційній інфраструктурі та швидкому реагуванні на потреби населення.

Проведений аналіз засвідчив необхідність поглибленого дослідження комунікативної взаємодії між владою та громадою на рівні територіальних громад в умовах гібридної війни. У подальших дослідженнях планується зосередитися на емпіричному вивченні практик цифрової взаємодії, зокрема шляхом опитування мешканців, контент-аналізу публічних повідомлень органів місцевого самоврядування та аналізу відкритих даних. Це дозволить не лише розширити аналітичну базу, але й сформувати практичні рекомендації щодо підвищення ефективності комунікаційної політики в територіальних громадах України.

**Використані джерела:**

1. Блінов, Є. (2024). *Форми взаємодії місцевої влади з медіа (на прикладі Дніпровської міської ради)*. Діалог: медіастудії, 30, 33–44. https://doi.org/10.18524/2308-3255.2024.30.318418

2. Блінов, Є. (2024). *Соціальні комунікації місцевої влади у воєнний час (на прикладі Одеської міської ради)*. Діалог: медіастудії, 29, 21–34. https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300632

3. Вольська, О. М. (2024). *Удосконалення механізму комунікації громадськості з органами місцевої влади за допомогою застосування інформаційних систем*. Таврійський науковий вісник Серія Публічне управління та адміністрування, 1, 23–29. https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.1.3

4. Головчук, Ю. (2024). *Основні принципи комунікативної етики органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації*. Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія, 16, 54-55. https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/download/55/54

5. Жовнірчик, Я. Ф., & Квасюк, В. В. (2020). *Електронне врядування та електронна демократія стосовно децентралізації в Україні: стратегії реалізації та розвитку*. Інвестиції: практика та досвід, 1, 105–113. http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6981&i=16

6. *Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» № 280/97-ВР* (1997). https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/280/97-%D0%B2%D1%80#Text

7. *Закон України «Про місцеві державні адміністрації» № 586-XVI* (1999). https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text

8. *Закон України «Про статус депутатів місцевих рад». № 93-IV* (2002). https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/93-15#Text

9. Кожина, А. В. (2015). *Особливості поняття, сутності та природи органів самоорганізації населення*. Державне управління: удосконалення та розвиток, 4. http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=839

10. Коліушко, І. & Казюк, Я. (2023). *Як вдосконалити взаємодію центральної влади з місцевою?* Центр політико правових реформ. https://pravo.org.ua/blogs/yak-vdoskonalyty-vzayemodiyu-tsentralnoyi-vlady-z-mistsevoyu/

11. *Конституція України № 254к/96-ВР* (1997). https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/280/97-%D0%B2%D1%80#Text

12. Лелеченко, А. П., Васильєва, О. І., Куйбіда, В. С., & Ткачук, А. Ф. (2017). *Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень: навч. посіб.*, 61-78. https://hromady.org/wp-content/uploads/2018/04/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B5-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2-%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-1.pdf

13. Мішина, Н. В. (2008). *Про природу органів самоорганізації населення*. Наукові праці Одеської національної юридичної академії, 8, 239-244. https://dspace.onua.edu.ua/items/53a20c56-c7b3-4e77-8353-2342c8f506a4

14. Мошак, О.В. (2016). *Роль органів самоорганізації населення у впровадженні принципу субсидіарності в діяльність місцевого самоврядування в Україні*, 74 https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=-8irwoQAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=-8irwoQAAAAJ:_FxGoFyzp5QC

15. Мунько, А. Ю., Лі, Д. В., & Тагачін, М. К. (2024). *Особливості організації взаємодії органів місцевого самоврядування з громадянами в умовах воєнного стану в Україні. Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування, 14, 1-6. https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-02-07

16. Пеліванова, Н. (2025). *Органи самоорганізації населення в Україні як інститути місцевого самоврядування та громадянського суспільства*. Наукові записки Інституту політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2, 321–331. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2011_2_24

17. Сердюк, О., Канівець, Д., & Проценко, Є. (2024). *Ключові чинники розвитку комунікації органів місцевого самоврядування з громадськістю в умовах цифрової трансформації територіальних громад*. Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 334(5), 20–25. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-3

18. Хома, Н.М. (Ред.). (2017). *Історія політичної думки: підручник*. Львів: Новий світ-2000, 67–163. https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/istoriya-politychnoyi-dumky-ukrayiny-pidruchnyk.pdf

19. Шпекторенко, І. В. (2024). *Комунікації в публічному управлінні : навч. посіб.* Нац. техн. ун-т «Дніпровська політехніка». 85 с. https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/%D0%A8%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%86.%D0%92._%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D1%83_%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83_%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%

BD%D0%BD%D1%96_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_2024.pdf

20. Штурхецький, С.В. (2011). Комунікативний потерціал місцевого самоврядування в Україні: монографія. Рівне: ТОВ «Овід», 148 с. https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/1053/1/Monograf_Shturkhetskyy.pdf

21. Santucci, J. (2021). The politics industry: How political innovation can break partisan gridlock and save our democracy. Governance, 34(2), 596–599. https://doi.org/10.1111/gove.12587

**References:**

1. Blinov, Ye. (2024). *Formy vzaiemodii mistsevoi vlady z media* (na prykladi Dniprovskoi miskoi rady).[ Forms of Interaction between Local Authorities and Media (Case Study of Dnipro City Council)] Dialoh: mediastudii, 30, 33–44. https://doi.org/10.18524/2308-3255.2024.30.318418 [in Ukrainian].

2. Blinov, Ye. (2024). *Sotsialni komunikatsii mistsevoi vlady u voiennyi chas (na prykladi Odeskoi miskoi rady)*. [Social Communications of Local Authorities during Wartime (Case Study of Odesa City Council)] Dialoh: mediastudii, 29, 21–34. https://doi.org/10.18524/2308-3255.2023.29.300632 [in Ukrainian].

3. Volska, O. M. (2024). *Udoskonalennia mekhanizmu komunikatsii hromadskosti z orhanamy mistsevoi vlady za dopomohoiu zastosuvannia informatsiinykh system*. [Improving the Mechanism of Public Communication with Local Authorities through the Use of Information Systems] Tavriiskyi naukovyi visnyk Seriia Publichne upravlinnia ta administruvannia, 1, 23–29. https://doi.org/10.32782/tnv-pub.2024.1.3 [in Ukrainian].

4. Holovchuk, Yu. (2024). *Osnovni pryntsypy komunikatyvnoi etyky orhaniv mistsevoho samovriaduvannia v umovakh detsentralizatsii*. [Basic Principles of Communicative Ethics of Local Self-Government Bodies in the Context of Decentralization] Visnyk Prykarpatskoho universytetu. Seriia: Politolohiia, 16, 54-55. https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/download/55/54 [in Ukrainian].

5. Zhovnirchyk, Ya. F., & Kvasiuk, V. V. (2020). *Elektronne vriaduvannia ta elektronna demokratiia stosovno detsentralizatsii v Ukraini: stratehii realizatsii ta rozvytku*. [E-Governance and Electronic Democracy in Relation to Decentralization in Ukraine: Strategies for Implementation and Development] Investytsii: praktyka ta dosvid, 1, 105–113. http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6981&i=16 [in Ukrainian].

6. *Zakon Ukrainy «Pro mistseve samovriaduvannia v Ukraini» № 280/97-VR* (1997). [Law of Ukraine «On Local Self-Government in Ukraine» № 280/97-VR] https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/280/97-%D0%B2%D1%80#Text [in Ukrainian].

7. *Zakon Ukrainy «Pro mistsevi derzhavni administratsii» № 586-KhVI* (1999). [Law of Ukraine «On Local State Administrations» № 586-KhVI] https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text [in Ukrainian].

8. *Zakon Ukrainy «Pro status deputativ mistsevykh rad». № 93-IV* (2002). [Law of Ukraine «On the Status of Deputies of Local Councils» № 93-IV] https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/93-15#Text [in Ukrainian].

9. Kozhyna, A. V. (2015). *Osoblyvosti poniattia, sutnosti ta pryrody orhaniv samoorhanizatsii naselennia*. [Features of the Concept, Essence, and Nature of Population Self-Organization Bodies] Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok, 4. http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=839 [in Ukrainian].

10. Koliushko, I. & Kaziuk, Ya. (2023). *Yak vdoskonalyty vzaiemodiiu tsentralnoi vlady z mistsevoiu?* [How to Improve Interaction between Central and Local Authorities?] Tsentr polityko pravovykh reform. https://pravo.org.ua/blogs/yak-vdoskonalyty-vzayemodiyu-tsentralnoyi-vlady-z-mistsevoyu/ [in Ukrainian].

11. *Konstytutsiia Ukrainy № 254k/96-VR* (1997). [Constitution of Ukraine № 254k/96-VR] https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/280/97-%D0%B2%D1%80#Text [in Ukrainian].

12. Lelechenko, A. P., Vasylieva, O. I., Kuibida, V. S., & Tkachuk, A. F. (2017). *Mistseve samovriaduvannia v umovakh detsentralizatsii povnovazhen: navch. posib.*, 61-78. [Local Self-Government in the Conditions of Decentralization of Powers: Textbook] https://hromady.org/wp-content/uploads/2018/04/%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%86%D0%B5%D0%B2%D0%B5-%D1%81%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D1%80%D1%8F%D0%B4%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%B2-%D1%83%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%85-%D0%B4%D0%B5%D1%86%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%96%D0%B7%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97-1.pdf [in Ukrainian].

13. Mishyna, N. V. (2008). *Pro pryrodu orhaniv samoorhanizatsii naselennia*. [On the Nature of Population Self-Organization Bodies] Naukovi pratsi Odeskoi natsionalnoi yurydychnoi akademii, 8, 239-244. https://dspace.onua.edu.ua/items/53a20c56-c7b3-4e77-8353-2342c8f506a4 [in Ukrainian].

14. Moshak, O.V. (2016). *Rol orhaniv samoorhanizatsii naselennia u vprovadzhenni pryntsypu subsydiarnosti v diialnist mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini*, 74. [The Role of Population Self-Organization Bodies in Implementing the Principle of Subsidiarity in Local Self-Government Activities in Ukraine] https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=-8irwoQAAAAJ&sortby=pubdate&citation_for_view=-8irwoQAAAAJ:_FxGoFyzp5QC [in Ukrainian].

15. Munko, A. Yu., Li, D. V., & Tahachin, M. K. (2024). *Osoblyvosti orhanizatsii vzaiemodii orhaniv mistsevoho samovriaduvannia z hromadianamy v umovakh voiennoho stanu v Ukraini*. [Features of Organizing Interaction between Local Self-Government Bodies and Citizens under Martial Law in Ukraine] Problemy suchasnykh

transformatsii. Seriia: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia, 14, 1-6. https://doi.org/10.54929/2786-5746-2024-14-02-07 [in Ukrainian].

16. Pelivanova, N. (2025). *Orhany samoorhanizatsii naselennia v Ukraini yak instytuty mistsevoho samovriaduvannia ta hromadianskoho suspilstva*. [Population Self-Organization Bodies in Ukraine as Institutes of Local Self-Government and Civil Society] Naukovi zapysky Instytutu politychnykh i etnonatsionalnykh doslidzhen im. I. F. Kurasa NAN Ukrainy, 2, 321–331. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2011_2_24 [in Ukrainian].

17. Serdiuk, O., Kanivets, D., & Protsenko, Ye. (2024). *Kliuchovi chynnyky rozvytku komunikatsii orhaniv mistsevoho samovriaduvannia z hromadskistiu v umovakh tsyfrovoi transformatsii terytorialnykh hromad*. [Key Factors in the Development of Communication between Local Self-Government Bodies and the Public under Digital Transformation of Territorial Communities] Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences, 334(5), 20–25. https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-334-3 [in Ukrainian].

18. Khoma, N.M. (Red.). (2017). *Istoriia politychnoi dumky: pidruchnyk*. [History of Political Thought: Textbook] Lviv: Novyi svit-2000, 67–163. https://www.knuba.edu.ua/wp-content/uploads/2023/10/istoriya-politychnoyi-dumky-ukrayiny-pidruchnyk.pdf [in Ukrainian].

19. Shpektorenko, I. V. (2024). *Komunikatsii v publichnomu upravlinni : navch. posib*. [Communications in Public Administration: Textbook] Nats. tekhn. un-t «Dniprovska politekhnika». 85 s. https://palsg.nmu.org.ua/ua/literature/%D0%A8%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%86.%D0%92._%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%83%D0%BD%D1%96%D0%BA%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_%D1%83_%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%83_%D1%83%D0%BF%D1%80%D0%B0%D0%B2%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%BD%D1%96_%D0%9D%D0%B0%D0%B2%D1%87_%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1_2024.pdf [in Ukrainian].

20. Shturkhetskyi, S.V. (2011). *Komunikatyvnyi potertsial mistsevoho samovriaduvannia v Ukraini: monohrafiia*. [Communicative Potential of Local Self-Government in Ukraine: Monograph] Rivne: TOV «Ovid», 148 s. https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/1053/1/Monograf_Shturkhetskyy.pdf [in Ukrainian].

21. Santucci, J. (2021). The politics industry: How political innovation can break partisan gridlock and save our democracy. Katherine M.Gehl and Michael E.PorterHarvard Business School, Cambridge, MA, 2020. 316 pp. $30.00 (cloth). *Governance*, *34*(2), 596–599. https://doi.org/10.1111/gove.12587

***Barabolya Vyacheslav,***
*postgraduate student of the Department of Political Science,*
*Educational and Research Institute of Law and Political Science,*
*Ukrainian Mykhailo Drahomanov State University*

***Communication between Authorities and Communities in Ukrainian Territorial Hromadas: Challenges of War, Decentralization, and Institutional Implementation Pathways***

*The article addresses the issue of communication between government structures and the public in contemporary Ukraine, particularly in the context of democratic development, hybrid warfare, and decentralization. Emphasis is placed on the need to establish sustainable partnerships between the state and civil society as a prerequisite for the formation of effective local self-government. It is determined that modern challenges require the transformation of the traditional model of government-citizen interaction from a vertical "rule - subordination" to a horizontal "partnership - cooperation." It is noted that the foundation of this new model should be a participatory approach, ensuring the active involvement of citizens in decision-making at both local and national levels. The article provides specific recommendations for improving communication mechanisms between the government and citizens. These include the introduction of electronic democracy tools, the establishment of public councils, the development of public participation institutions, the digitalization of public services, and strengthening legal guarantees of transparency. Special attention is given to the role of education and digital technologies as factors in strengthening democratic culture and forming a competent civil society. The creation of local centers for public participation is proposed as a practical tool for mediation between the community and the government. In conclusion, it is emphasized that effective communication between the government and the public is a determining factor in democratic stability and sustainable community development. A comprehensive approach that includes legal, institutional, educational, and technological changes is capable of forming a mature governance system, where the interests of citizens become the foundation of public policy.*

***Keywords:*** *communication, public, local self-government, civil society, participation, decentralization, electronic democracy, public administration, government transparency, democratic participation.*